

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Facta et dicta memorabilia

Valerius <Maximus>

[Straßburg], nicht nach 1470

Valerij Maximi factorum et dictorum memorabilium. Ad Tiberium cesarem.
Liber primus incipit feliciter

[urn:nbn:de:bsz:31-324440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-324440)

Monasterij Angie Duxis ad S. Marcell.

Valerij Maximi factorum et dictorum memorabilium.
Ad Tiberium cesarem. Liber primus incipit feliciter

Capitula Primi libri :

Primum de religione. Secundum de neglecta religione
Tercium de ominibus. Quartum de prodigijs. Quin-
tum de sompnijs. Sextum de miraculis :

Urbis rome exterarumque gentium facta
simul ac dicta memoratu digna que apud
alios lacius diffusa sunt quam ut breui-
ter cognosci possint ab illustribus electa
auctoribus deligere constitui ne docu-
menta sumere volentibus longe inquisitionis labor
absit. Nec nihil cuncta complectendi cupido incessit.
Quis enim omnis eui gesta modico voluminum numero
comprehenderit. Aut quis compos mentis domesticæ pe-
regrinæque historie seriem feliciter superiori stilo conditam
vel attentiore cura vel prestanciore facundia traditurum
se sperauerit. Te igitur cepto huic penes quem hominum
deorumque consensus maris ac terre regimen esse voluit
certissima salus patrie cesar inuoco cuius celesti prouide-
cia virtutes de quibus dictum sum benignissime fouent vicia
seuerissime vindicant. Nam si prisca oratores ab ioue
optimo maximo bene orsi sunt si excellentissimi uates
a numine aliquo principia traxerunt mea paruitas
eo iustus ad fauorem tuum decurrerit quo cetera di-
uinitas opinione colligit tua presentis fide paterno au-
torum sideri par videtur. Quorum eximio fulgore multum
cerimonijs nostris inclite alacritatis accessit. Reliquis
enim deos accepimus cesares dedimus. Et quonia iudicium
a cultu deorum petere in animo est de condicione eius
summatim disseram.

Miores statutas sollempnesque ceremonias po-
tificum sciencia bene gerendarum rerum aucto-
ritate augurum obseruacione apollinis predicta:

*hic notat se abbreuium
coram historiographo
et maxime titi lulij
patruum*

*hic notat se abbreuium
coram historiographo
et maxime titi lulij
patruum*

*na pulu re
ante i bella
hinc hinc aff
rebaur*

in ista parte...

tabis
Sura u. ligo

Isopulam

Confessio dicitur

dierunt et se consulatu abdicauerunt ¶ **C**onfirmi racione
 ne. p. celius marcus cornelius cethegus **G**. claudius
 ppter extra parum curiose admota deorum immortalium
 varijs temporibus bellisq; diuersis flamineo abire iussi
 sunt coactiq; eciã **A**t supplicio inter sacrificandũ
 e capite apex plapsus. eidem sacerdotiũ abstulit. **O**ccē
 tusq; sorius audit. fabio maximo dictaturam. **G**. Flā
 mineo magisterũ equitum deponendi causam prebuit.
Adiciendum his quod post licinio pontifici maximo.
 virgo uestalis quia quadã nocte parum diligens eter
 ni ignis custos fuisset digna uisa est que flagro admo
 neret ¶ **M**axie vero virginis enilie disciplinã. ex
 tincto igneturam ab omi rephensione veste nume pres
 titit. **Q**ua adorante cum carbalum quem optimũ ha
 bebat foculo imposuisset subito ignis emicuit. **N**o mi
 rum igit si pro eo imperio augendo custodiendoq; per
 tinax eorum indulgencia deorum semp excubuit. qd tam
 scrupulosa cura paruula quoq; mometa religionis ex
 animare uident. quia nunquam remotos ab exactissi
 mo cultu cerimoniarum oculos habuisse nostra ciuitas
 existimanda est **I**n q cũ martellus quintũ consu
 latũ gerens. templum honori et virtuti clastidio prius
 deinde ciraculis potitus nuncupatis debitum uotis.
 consecrare uellet a collegio pontificum impeditus est.
 negante vnã cellam duobus dijs recte dicari. futurũ
 eni siquidem prodigij in ea accidisset. ne dinoscereť vtri
 rem diuinam fieri oporteret. nec duobus nisi certis dijs
 vnã sacrificari solere **E**a pontificũ admonicõe effectum
 est. ut marcellus seperatis edibus honoris ac virtutis
 simulachra statueret. **N**eq; aut collegio pontificũ. auc
 toritas amplissimi viri. aut marcello adiectio impense
 impedimento fuit. quominus religionib; suis tenor
 suaq; obseruacio redderet ¶ **O**bruit tot eciã illustri
 bus consularib; lucius furus bibaculus. exempliq; locũ

immortalium

Enilia

...

uix post marcellū iuenit. **S**ed pij simul ac religiosi ani-
mi laude fraudandus nō est. qui pretor a patre suo col-
legij salioꝝ magistro iussus sex littoꝝibus pcedentibꝫ ar-
ma ancilia tulit. quāuis uacacionem huiꝫ officij hono-
ris beneficio haberet omīa namqꝫ post religionem po-
nenda semper nostra ciuitas duxit. eciā in quibus sūme
maiestatis conspici decus uoluit. **Q**uappter non du-
bitauerūt sacris impia seruirenta se humanarū rerū fu-
tura regimen existimancia. si diuine potencie bene atqꝫ
constanter fuisset famulata. **Q**uod animi iudicium i
priuatorū quoqꝫ pectoribꝫ uersatū est **V**rbe enim
agallis capta cum flamen quirinalis uirginēqꝫ uestales
sacra onere pertito ferrent. easqꝫ pontem subliciu trans-
gressas & diuū qui ducit ad ianiculū descendere incipi-
entes. **L**. aluanius plauastro coniugem et libros uehens
aspexisset. pprior publice religioni quā priuate caritati
suis ut plauastro descenderent impauit. atqꝫ ad id uirgi-
nes. et sacra imposita omisso cepto itinere ceretem oppi-
dū peruenit. **V**bi cū sūma ueneracione recepta gta me-
morā ad hoc usqꝫ tempus hospitalē humanitatem tes-
tatur. **I**nde enī institutum est sacra ceremonias uocari.
quia ceretani ea infracto rei publice statu pūde ac flo-
rente ante coluerunt. **Q**uarum agreste illud & sordi-
dus plaustrū tempestiue capax. cuiꝫ libet fulgentissimi
triumphalis currus. uel equauerit gloriam uel anteces-
serit. **E**adem reipublice tempestate. **G**. fabius dorso
suo memorabile exemplū seruare religionis dedit. **N**ā
qꝫ gallis capitolium obsidentibus ne statutū fabie gētis
sacrificiū interrumpere. gabino ritu cinctus manibus
humerisqꝫ sacra gerens per medias hostium staciones
inquirinalem collem peruenit. **V**bi omnibꝫ sollempni
more pactis. in capitolium ppter diuinam uenerationem
uictorium armorū pūde ac uictor redijt **M**agna
conseruande religionis. eciā. p. cornelio lelio pamphi:

Amalia

Amalia

lo conf. apud maiores nostros acta cura est. **S**iquidem
 in agro. **L.** petilij scribe sub ianiculo cultoribus terram
 alcuis versantibus duabus archis lapideis repertis quarum
 in altera scriptura indicabat corp⁹ nume pompilij fuis
 se. **I**n altera libri reconditi erant latini septem de iure
 pontificum. totidemq; greci de disciplina sapientie. lati:
 nos magna diligencia asseruandos curauerunt. grecos
 quia ex aliqua parte ad soluendam religionem prinere
 existimabant. **Q**uintus petilius pretor vrbanus ex aucto
 ritate senatus p victimarios facto igne in conspectu po
 puli cremavit. **N**oluerunt eni pisci viri quicquam
 in hac asseruari ciuitate quo animi hominu a deoz cul:
 tu auocarentur. **T**arquinius autem rex. **M.** tullii
 um diuumvirum quod libru secreta ciuiliu sacroz co:
 tinentem custodie sue comissum. corruptus petronio sa:
 bino describendum dedisset. culleo insutum i mare abici
 iussit. **I**dq; supplicij genus. multo post parricidis lege
 irrogatum est. **I**ustissime quidem. quia pari vindicta
 parentum ac deoz uiolacio expianda esset. **S**ed q
 ad custodiã religionis attinent. nescio an omnes. **M.**
 attilius regulus pcesserit. qui ex uictore speciosissimo
 fidijs hadrubalis & xantippi lacedemonij ductis ad mi
 serabilem captiui fortunam deductus. ac missus. ad. s.
 p. q; romanu legatus. ut ex se et vno et sene complures
 penozum iuuenes pensarentur. in contrariu dato consi:
 lio. carthagine petiit. non quod ignarus ad qua crudeles
 quaq; merito sibi infestos deos reuenteret. uerum quia
 his iurauerat. si captiui eozum redditi non forent. ad eos
 sese rediturum. potuerit profecto dij immortales efferat
 tam mitigare seuiam. **C**eterum quo clarior esset attilij
 gloria. carthagine moribus suis uti passi sunt. tercio
 punico bello. religiosissimi spiritus tam crudeliter uexa
 ti. vrbis eozum interitu iusta exacturi piacula.

non de scriptura ad...

petunia

Orator...

Inuadit... hanc...

Confinitis...

Quãto nostre ciuitatis senat⁹ uenerabilior in deos

vt comperit manibus venūdancū creptam ^{apollonij} eam delphos
pferendam curauit. ¶ Deiotaro vero regi omnia
fere auspīcatu gerenti salutaris aquile conspectus fuit:
Qua visa abstinuit se ab eius tecti vsu. quod nocte in
sequenti ruina sola equatū est. **O**mmiū eciam
obseruacio aliquo contactu religioni connexa est. qm̄
non fortuito motu sed diuina puidencia constare creditur.
Que effecit vt vrbe a gallis disiecta deliberantibus patri
bus conscriptis vt veios migrarent: an sua menia resti
tuerent forte eo tempore p̄sidio cohortibus redeuntibus cē
turio in comicio exclamaret: Signifer statue signū: hic
optime manebimus. Ea enī voce audita senatus accipe
re se omē respondit: e vestigioq; veios transeūdi consiliū
omisit. Quā paucis verbis de domicilio futuri summi
imperij confirmata est condicio. credo in dignū dijs ex
istimantibus p̄sperimīs auspicijs romanum nomen or
tam/vehementane vr̄bis apellatione mutat: incliteq; vic
torie decus modo abiecte vr̄bis riuinis infundit. Huius tā
p̄clari operis auctor camillus cum esset p̄catus vt si cui
deorum nimia felicitas populi romani videret: eius in
uidia suo aliquo incōmodo faciare subīto lapsu decidit
Quod omen ad dampnationem qua postea oppressus ē
p̄tinuisse visum est. Merito autem de laude inter se vic
toria & pia p̄cacio amplissimi viri certauerint. Eque
enī virtutis est: et bona patrie auxisse: et mala in se trās
ferri voluisse. ¶ Quid illud qd. L. paulo consuli cue
nit: quam memorabile? Cum ei sorte euenisset vt bellum
cum rege p̄se gereret: et domum e curia regressus filiā
suam nomine terciā que tū erat admodum paruula
osculatus: tristem animaduertit: interrogauit: qd ita
eo vultu esset: Que respondit ^{psam} perisse. Decefferat
autem catellus quē puella in delicijs habuerat nomine
psa. Arripuit igitur omen paulus: exq; fortuito dicto
quasi certam spem clarissimi triumphī animo p̄sumpsit.

Capitulum tertiū
de omnibus

At cecilia metelli • dum sororis sue filie adu-
letatis virgini (more prisco nocte concubia nupcialia pe-
tit/ omen ipsa fecit. **N**am cū in sacello quodam ei⁹ rei
gracia aliquādiu p̄sedisset / nec aliqua vlla vox p̄posito
congruens esset audita / fessa longa standi mora puella
rogauit materterā vt sibi paulisper locum residendi accō-
modaret. **C**ui illa. **E**go vero inquit libenter tibi meam
sedem cedo. **Q**uod dictū ab indulgēcia p̄fectum / ad cer-
ti ominis p̄cessit euentum • quoniā metellus non mul-
to post mortua cecilia / virginem de qua loquor in ma-
trimonium duxit. **T**. **S**. autem mario obserua-
cio ominis p̄cudubio saluti fuit: quo tempore hostis a
senatu iudicat⁹ i domū fanmē minturnis custodie cau-
sa deductus est. **A**nimaduertit enī asellum: cum ei pabu-
lum obiceret / neglecto eo / ad aquam procurrentē. **Q**uo
spectaculo deorū prouidēcia quod sequeretur oblatū ra-
tus / alioquin eciā interpretandarū religionum peritif-
simus / a multitudine que ad opem illi ferendā confluxe-
rat impetrauit: vt ad mare p̄duceretur. **A**c protin⁹ na-
uiculam conscendit: eaq; in affricam p̄uectus / arma fil-
le uictoria effugit. **P**ompeius vero magn⁹
in acie pharsalica victus a cesare / fuga querens salutem /
cursu insulam cypriū vt aliquid in eam virium contrabe-
ret / classē direxit. **A**ppellensq; ad opidum phaphum /
conspexit in littoze speciosū edificium: gubernatoremq;
interrogauit / quod ei nomē esset. **Q**ui respondit. haco:
nasilia vocari. **Q**ue vox spem eius que quantulūcunq;
restabat cōminuit. **N**eq; id dissimilanter tulit: auertit
enī oculos ab illis tectis: ac dolorem quem ex diro omīe
repperat / gemitu patefecit. **T**. **S**. eciā bruti
dignus admisso parricidio euentus / omīe designatus est
Siquidem post illud nefarium opus natalem suū cele-
bras / cū grecum versum ex p̄mere vellet / ad illud potissi-
bomericū referendum • animo tetendit. **A**nno a mebot

*1702. 2. 1. in p̄sentia p̄-
sentis d. 2. 1. p̄sentis d. 2. 1.*

*1702. 2. 1. in p̄sentia p̄-
sentis d. 2. 1. p̄sentis d. 2. 1.*

*1702. 2. 1. in p̄sentia p̄-
sentis d. 2. 1. p̄sentis d. 2. 1.*

poahkia antoyokta mememoyot • qui de philipēsi acie
a cesare & antonio signo datus • in eū tela conuertit •

Consentaneo vocis iactu • **S** • cassij aurem for-
tuna puellit • quē orantibus rodijs me ab eo cunctis de-
orū simulachris spoliarent • solem a se relinquere responde-
re voluit • vt rapacissimi victoris insolentiā • victi tumo-
re ptraheret • abiectumq; machedonica pugna • Non ef-
figiem solis quā tantūmodo supplicib; cesserat • sed ipm
solem reuera reliquere cogeret. **A**nnotatu dig-
nū illud quoq; omen sub quo petilius consul in liguria
bellum gerens occiderit • Nam cum montem cui leto
cognomen erat obpugnaret • interq; ad hortacionem mi-
litū dixisset • hodie ego letum vtq; capiam • inconsiderā-
cuis preliando fortuitū iactū vocis leto suo confirmauit.

Adici nostris duo eiusdem generis alienigena
exempla non absurde possunt. **S**ani priencensibus auxi-
liū • aduersus carras implorantibus • arrogancia istinc-
ti pro classe & exercitu sibilam eius derisus gracia mise-
runt. Quam illi velut diuinitus datū presidium inter-
pretati libenter receptā • vera fatorū predictione victorie
ducem habuerunt. **N**ec appollo niate quidem
penitentiam egerunt • quod cū bello illirico pressi epidau-
rios vt sibi opem ferrent orassent • atq; illi flumē vicinū
menibus suis nomine eantem in adiutorium eorū sese
mittere dixissent • accipimus quod dat responderunt • ei-
q; primū in acie locū p̄inde ac duci assignarunt. **E**x in-
sperato enī superatis hostib; successū suum omen ī accep-
tū referentes • tunc eanti vt deo immolauerunt • & de
inceps ī omnib; prelijs duce vtī instituerunt.

Capitulum quartum de prodigijs

Prodigiorum quoq; que aut secunda aut aduersa
acciderunt debita pposito nostro relacio est.

Seruius tullio eciam tū puerulo dormienti • cir-
ca caput flāmā emicuisse domesticorū oculi aduocarūt.

Quod prodigium antea marci regis uxor canaquil amirata seruatum natum in modum filii educauit: et ad regium fastigium euexit. *Secum* Equae felices euentus illa flammaeque ex .L. marci ducis duorum exercituum quos interitus publij & gnei scipionum in hispania debilitauerat capite concionantis eluxit. Namque eius aspectu pauidi adhuc milites pristinae recuperare fortitudinem amoniti octo et triginta milibus hostium caesis: magnoque numero in potestatem redacto. bina castra punice opibus referta ceperunt. *Propne* **I**tem cum bello acriter et diutius uehementes a romanis intra munita compulsi: capere non possent: eaque mora non minus obsessis quam obsessis intolerabilis uideretur: exoptate uictorie iter mirro prodigio diuinae immortales patefecerunt. **S**ubito enim albanus lacus neque celestibus auctus imbribus: neque in uindicatione ullius annis adiutus: solitum stagni modum excessit. Cuius rei exploratae de gratia legati ad delphicum oraculum missi: retulerunt precipi sortibus: ut aquam eius lacus emissam per agros diffunderent. Sic enim uehementis in potestatem populi romani futuros. *Propne* **Q**uod priusquam legati renunciant: aruspex uehementium a milite nostro quia domestici interpretes deerant: raptus & in castra plateam futurum dixerat. **E**rgo senatus duplici prodictione monitus eodem pene tempore et religioni paruit: et hostium urbe potitus est. *Propne* **N**ec parum prosperi successus quod sequitur. **L.** silla consul sociali bello cum in agro nolano ante praetorium immolaret: subito ab una parte aree plapsam anguem prospexit. **Q**ua uisa postumij aruspices hortatu continuo exercitum in expeditionem eduxit: ac fortissima castra sapienter cepit. **Q**ue uictoria future eius amplissime potencie gradus et fundamentum extitit. **I**dem silla cum primum ad urbem contra marium castra mouisset: adoleta extra conspexit: ut custodiri se postumius aruspex uoluit capitis subitum supplicium: nisi que

Secum

Propne

in animo silla haberet dñs uiuantibus ñ plenisset. Idem
silla cū uenisset tarentum atq; ibi sacrificasset ⁊ uidit in
capite vitulini iecoris similitudinem corde auree. tunc
postumius respondit: preclaram ei significare victoriã:
iussitq; ut eis illis solus uesceretur.

Preci-
pue ammiracionum etiam illa prodigia que. **S.** volu-
nio seruo sulpicio consulibus i vrbē nostra inter inicia
motusq; bellorum acciderunt. bos namq; mugitu suo in
sermonem humanū conuerso nouitate monstri audien-
tū animos exterruit. **C**arnesq; in modum nimbi dissi-
pate partes ceciderūt. quaz maiorem numerum prepetes
dirupuerunt aues. reliquū humi per aliquot dies neq;
odore tetro neq; deformi aspectu mutatum iacuit.

M eiusdem generis monstra alio tumultu credita
sunt. **P**uerū infantem semestru in foro boario triun-
phu natū clamasse. aliū cum elephantino capite natum

In piceno lapidibus pluuisse. **I**n gallia lupū vigili e va-
gina gladium abstulisse. **I**n sicilia scuta duo sanguinē
sudasse. **E**tiam metentibus cruentas spicas in corbem deci-
disse. **C**ertes aquas sanguine mixtas fluxisse bello etiã
punico secūdo costit. **S**en. domicy bouem dixisse. caue
tibi roma.

S. autem flaminus in auspicato
consul creatus cū apud lacum tracimenum. cū hanibale
conflicturus comelli signa iussisset. lapso equo super ca-
put eius humi pstratus est. **N**ihilq; eo prodigio inhibi-
tus. signiferis negantibus signa moueri sua sede posse.
malum in ea continuo effodissent. minatus est. **V**erum
hui⁹ temeritatis ut in ã sua tantum non etiam populi
romani maxima clade penas pependisset. **I**n ea namq;
acie. xv. milia romanorū cesa. sex milia capta. viginti
milia fugata sunt. **C**onsulis obruncati corpus ad fume-
randū ab hanibale questum qui quantum in ipso fue-
rat romanū sepelierat imperiū. **F**laminij autē
p̄cipitē audaciã. **S.** hostili⁹ mātin⁹ vesana pseuerãcia

semestrum

tem pudum
s. roma la p. b. i. p. b.

Selice oboppido
yale

subsequit̄ • cui consuli in hispaniam ituro hec prodigia
 acciderūt . **C**ū lauinij sacrificiū facere vellet/pulli cauea
 emissi in proximā siluam fugierunt : sūmaq; diligēcia
 quesiti/reperiri nequuerūt . **C**um ab herculis portu quo
 pedibus puenerat nauim conscenderet / talis vox sine vl
 lo auctore ad aures eius peruenerat : **M**antine mane .
Qua territus / cū itinere conuerso iamiam petisset / et
 ibi scapham esset ingressus . anguis eximie magnitudi
 nis visus e conspectu abiit . **E**rgo pdigioꝝ numerum .
 numero calamitatū equauit / infelicia pugna : turpi fe
 dere / dedicio ne funesta . **M**inus mirā in homine
 parū considerato temeritatem / tiberij gracci grauissimi
 ciuis tristis exitus et pdigio denunciatus / nec euitatus
 consilio/facit . **C**onsul enī cū in lucanis sacrificasset . an
 gues due ex occulto plapse/repente hostie quā imolaue
 rat : ab eso iocinore/in eadem se latebras retulerunt . ob
 id deinde factum / instaurato sacrificio / idem pdigij eue
 nit . **T**ercia quoq; cesa victima diligēciusq; asseruatis
 extis . neq; allapsus serpeniū neq; fuga impediri potuit
Quod quāuis aruspices ad salutem imperatoris ptine
 re dixissent / graccus tamen non cauit ne pfidia hospi
 tis sui flauij insidijs in eū locum deductus / in quo peno
 rum dux mago cum armata manu deliquerat . inermis
 occideret . **E**t consulatus collegiū & erroris so
 cietas et par genus mortis a .tib . gracco ad marcelli me
 moriā me trahit . **I**s captay ciracu sarum & hā
 nibalis ante nolana menia a se primū fugere coacti glo
 ria inflāmatu / cum sūmo studio niteretur vt penorum
 exercitiū aut ī italia prosterneret / aut italia pelleret / sol
 lempniq; sacrificio voluntates deozū exploraret / que pri
 ma hostia ante foculū cecidit / eius iecur sine capite iūe
 tū est . proxima caput iocinoris duplex habuit . **Q**uib;
 īspectis / aruspex tristi vultu non placere sibi extra quia
 prima truncata . secunda leca apparuisse / respondit . **T**ra

Dedico affirmate rei negam
 qd dedit p dom affirmatam
 hinc qd dom pcedit am
 mantius q mantius pcedit
 in ipis pcedit q dom abnegat
 sunt

monitus. **M.** marcellus ne quidem temere conaretur in se
quēri nocte speculandi gracia cum paucis egredi ausus
a multitudine hostium in brutijs circumventus eaq̄ mag
nū dolorem ac detrimentū patrie interitu suo attulit.

Tam octavius consul dirum omen quemadmo
dum timuit ita vitare non potuit. **E** simulachro enim
apollinis p̄ se abrupto capite & ita infixō humi vt a
uelli nequiret armis cū collega suo dissidens cinna. p̄
sūpsit animo ea re significari exitium suū. **I**n quē me
tus augurium tristi fine vite incidit. actū demum imo
bile dei caput terra refigi potuit. **N**on sūt nos

M. crassus iter grauissimas romani imperij iacturas
numerandus hoc loco de se silentiū agere plurimis et
euidētissimis ante tantam ruīnam monstroꝝ pulsat⁹
iactibus. **D**ucturus erat a carris aduersus parthos exer
citū. pullum ei traditū est palludamentū. cū in p̄lium
exercentibus album aut purpureū dari soleat. **N**esti &
taciti milites ad p̄incipia conuenerunt. qui vetere in
stituto cum clamore alacri accurrere debebant. **A**quilay
altera vix conuelli a p̄mipilo potuit. altera egerime
extracta in contrariā ac ferebatur partem seipsa conuer
tit. **M**agna hec prodigia. **S**ed et ille clades aliquanto
maiores. tot pulcherrimarū legionū interitus. tā mul
ta signa hostilibus intercepta manibus. tantū romane
milicie decus barbaroꝝ obrūtū equitatu. optime indo
lis filij cruore paterni respersi oculi. corpus imperatoris
inter promiscuas cadauerū strues. auium ferarūq̄ lani
atibus obiectū. **V**ellem quidem placidius. sed quod re
latu verū est. sic deoꝝ sp̄eti monitus exandescunt. sic
humana consilia castigantur. vbi se celestibus preferūt.

Sic etiam pompeiiū iupiter omnipotens ha
bunde monuerat. ne cū cesare vltimam belli fortunā ex
periri contenderet. egresso a dirachio aduersa agminē ei⁹
fulmīa iaciens. ex agminibus apū signa eius obscurādo.

subita tristitia implicatis militū animis : Nocturnis
torus exercitus terroribus . ab ipsis altaribus hostiarū
fuga . Sed inuicte leges necessitudinis pectus alioquin
procul ab amencia remotū/prodigia ista iusta estimaci:
one perpendere passe non sunt . Itaq; dū ille eleuat auc
toritatem amplissimā/et opes priuato fastigio excelsio:
res/omniaq; ornamenta que ab ineunte adolescencia ad
inuidiam vsq; contraxerat / spacio vnius diei cōfregit .
Quod constat in delubris domini sua sponte signa cō
uersa/militarem clamorem strepitūq; armoy adeo mag:
nū anthiochie et ptolomeude auditum/ut in muros cō:
curreret . Sonum timpanozū pgami abditis delubris edi
tū . palmā viridem crallibus in eodem victorie sub cesaris
statua iter coagmenta lapidū iuste magnitudinis ena
tam . quibus appareret celeste numen / et cesaris glorie
fauisse/et pompeii errorem ihibere noluisse . **T**uas aras
tuazq; sanctissima templa diue iuli veneratus oro : vt p:
picio ac fauenti numine tantozū casus viroy sub tui ex
empli presidio ac tutela delitescere paciarius . **T**e enī acce:
pinus eo die quo purpurea veste velatus aurea in sella
consedisti / ne maximo studio senatus exquisitū et dela:
tū honorem spreuisse videris priusquā exoptatū ciuium
oculis conspectum tui offerres/ cultui religionis in quā
mox eras transsitus vacasset/ mactatoq; optimo boue
cor in extis non reperuisse / ac responsū tibi a spurina
aruspice/pertinere id signū ad vitam & consilium tuū
q; vtraq; hec corde continerentur . **E**rupit deinde coy par
ricidium . qui dū te hominū numero subtrahere volunt/
deozū consilio adiecerunt . **C**laudatur hoc exemplo talū
ostentozū domestica relacio : ne si vltorius romana app
hendero/e celesti templo ad priuatas domus non consen
taneos vsus transtulisse videar . **A**ttingā igitur *extera*
extera **n**a . que latinis litteris inserta / vt auctoritatis minus
habent/ita aliquid grate varietatis afferre possunt .

In exercitu ^{regis} rex^{is} quem aduersus provinciam
greciã contraxerat / eque partu leporem editũ constat .
Quo genere monstri tanti apparatus significatus est
euentus . Nã qui mare classibus / terram pedestri exerci-
tu operuit / vt fugax animal / puido regressu regnũ suũ
reperere est coactus . Eodem monte atho vix tandẽ trãs-
gresso / p̄usquã athenas deleret / lacedemonis inuaden-
te / consiliũ agitãti / ammirabile inter cenam prodigium
incidit . Infusũ nanq; patbere eius vinum / in sanguinẽ /
nec semel / sed iterũ et tercio conuersũ est . Qua de re cõ-
sulti magi monuerunt / vt se ab incepto p̄posito abstine-
ret / et si quod vestigium in vecordi pectore sensus fuisset /
cauere potuisset . ante deleonida et a cesare spartanis ha-
bunde monitus . **M**ide vero cuius imperio fri-
gia fuit subiecta / puero dormienti formice in os grana-
tritici congesserunt . Parentibus deinde eius quorsus
p̄digium tenderet / explorantibus / augures responderũt
omniũ illum mortalium futurum ditissimum . Nec va-
na predicatio existit . Nam midas cunctoꝝ pene regũ
opes habundancia pecunie antecessit / infancia eque in
cunabula vtli deorum munere donata / onustus auro et
argento gazis pensauit . **F**ormicis mide iure
meritoꝝ apes platonis p̄tulerim . Ille enim caduce ac
fragiles / hec solide et eterne felicitatis indices existẽrũt
dormientis in cunis paruuli labellis mel iserẽdo . Qua-
re audita / p̄digioꝝum interp̄tes singularem eloquiũ sua-
uitatem ore eius emanaturã dixerunt . Ac mihi quidẽ
ille apes non montem himecium thimi flore redolentẽ /
sed musarũ p̄ eliconios colles omni genere doctrine uirẽ-
tis dearũ instinctu depaste maximo ingenio dulcissimo
sũme eloquencie instillasse videntẽ alimenta .

Capitulum quintũ de sompnijs .

Sed quoniam diuicias mide disertumq; platonis
sompniũ attigi / referam quã certis imaginib;

xerxis

7a

midas

plato

*quoniam fuit qui p̄ditus erat
et fugax animal / puido regressu
regnũ suũ reperere est coactus .*

*quod si quod vestigium in
vecordi pectore sensus fuisset
cauere potuisset .*

*quod si quod vestigium in
vecordi pectore sensus fuisset
cauere potuisset .*

potuit ex altera acie imperatorem / ex altera exercitum
 dijs maibz matricz terre deberi. **V**tri9 autē dux copias
 hostium superqz eas sese ipsū deuouisset / victoriā habitu
 rū. **I**n luce p̄xima consulibus sacrificio vel expiaturis
 si posset auerti / vel si certū deoz eciā monitu visum
 foret / executuris. hostiarum extra sompniō cōgruerunt.
Conuenitqz inter eos cuius cornu prius laborare cepisset /
 ut is capite suo fata patrie lueret. **Q**ue neutro refor-
 midante decum deponerent. **¶** Sequitur eque
 ad publicā religionem p̄tinens sompniū. **C**um plebe:
 is ludis quidem paterfamilias p̄ circumflaminū priusqz
 roma induceret / seruū suū verberibus multatū sub
 furca ad supplicium egisset / latino hominī ex plebe impi-
 ter in quiete p̄cepit. ut consuli diceret / sibi p̄sultorem lu-
 dis circensibus proximis non placuisse. **Q**ue res nisi
 attenta ludozū instauratio ne expiata esset / secuturum
 non mediocre vrbis periculū. **I**lle veritus ne cū aliquo
 suo incōmodo religioni summū implicaret imperium /
 silentium egit. **E** vestigioqz filius subita vi morbi cor-
 reptus interiit. **I**pse eciā per quietem ab eodem deo in-
 terrogat / an satis magnā penā neglecti iperij sui pepē-
 disse. **I**n p̄posito suo p̄seuerās / debilitate corpis solut⁹
 est. **A**tum demū ex consilio amicorū / leuicula ad tribu-
 nal consuli / & inde ad senatū perlatus. ordine totius
 uisus sui exposito / magna cū omni ammiracione recu-
 perata membrorū firmitate / pedibus domum redijt.
¶ **A**c ne illud quidem inuolendū silencio. **I**nimi-
 corū conspiracione vrbe pulsus. **M.** cicero / cū in villa q̄-
 dam cāpi atematis diuersaretur / animo in sompnum
 effuso / per loca deserta & inuias regiones vaganti si-
 bi. **S.** marium consulatus ornatū in signibus putauit
 obuiū factum / interrogantem eū / quod ita tam tristi
 uultu incerto itinere ferretur. **A**udito deinde casu quo
 astitabatur / cōprehēdisse dexteram suā / ac se proximo

illis quibus unquam /
 in le. /
 qz hinc /
 domi qz p̄t /
 qz p̄t /
 qz p̄t /

p̄p̄t /

m. d. x. /
 m. d. x. /

m. d. x. /
 m. d. x. /
 m. d. x. /

m. d. x. /
 m. d. x. /

tradidit
 liatori in monumentum ipsius ducendum tradidisse. qd
 diceret ibi esse ei lectorem status spem repositam. Nec ali
 ter euenit. Na in ede iouis mariana senatus consultum
 de reditu eius est factum. ¶ **G.** autem gracco im
 minentis casus atrocitas palam atq; aperte per quietem
 denunciata est. Sompno enim oppressus. tib. gracci fratris
 effigiem vidit. dicentis sibi nulla ratione eum vitare pos
 se. ne eo fato non periret. quo ipse occidisset. Id ex grac
 copriusquam tribunatum in quo fraternum exitum habuit in
 iret. multi audierunt. Celius etiam certus romane histo
 rie auctor sermonem de ea re ad suas aures illo adhuc
 viuo peruenisse scribit. ¶ **V**incit huiusce sompni
 dirum aspectum quod insequitur. Apud accu. ¶ **A**nto
 nij fractis opibus. cassius pmentis qui partes eius secu
 tus fuerat athenas confugit. Vbi concubia nocte cum so
 licitudinibus & curis mente sopita in lectulo iaceret
 existimauit ad se venire hominem ingentis magnitudi
 nis. coloris nigri. squalidum barba et capillo immisso.
 interrogatoque quis nam esset respondit. kakumasione.
 Terterritus deinde tracto visu & nomine horrendo ser
 uos inelamauit. Sciscitatusque est si quem talis habitus
 aut in trantem cubiculum aut exeuntem vidisset. Quibus
 affirmantibus neminem illuc accessisse. iterum se quieti et
 sompno dedit. atq; eadem animo eius obseruata species
 est. Itaque fugato sompno lumen introferri iussit. pue
 rosque a se discedere vetuit. Inter hanc noctem et supplici
 um capitis quo cum cesar affectus paruulum admodum tem
 poris intercessit. ¶ **P**ropriozibus tamen ut ita di
 cam lineis atterij rufi equitis romani sompnum certo
 euentu admonitum est. Qui cum gladiatorum munus sira
 culis ederet. inter quietem reciarum se manu confodit vi
 dit. idque postero die in spectaculo confessoribus narrauit.
 Incidit deinde ut proximo ab equite loco reciarum cum
 mirmillone introduceret. Cuius cum faciem vidisset. idem

Equo t. le. multa. Oct. 7.

Retarum ad abarnio. D. n.
 sic q. ut huc fecit per
 et huc ad huc huc huc
 von huc huc huc huc huc
 v. huc huc huc huc huc huc
 ad huc huc huc huc huc huc
 huc huc huc huc huc huc

vid. d. h. sic. q. d.
 v. d. h. sic. q. d.
 v. d. h. sic. q. d.
 v. d. h. sic. q. d.
 v. d. h. sic. q. d.

huc huc huc huc huc huc

dixit ab illo rexiario trucidari putasse. Protinusq; in
de recedere voluit. Illi sermone suo metu eius discusso
causam exicij misero retulerunt. Rexiarius enī in eū
locū compulso mirmillone et abiecto dum iacentem feri
re conatur et traiectū gladio ateriū interemīt. *Quarta.*

Hannibalīs quoq; vt detestandū romano san:
guini; ita certe p̄dicatiois sōpniū cuius non uigilie tñ
sed etiā ipsa quies hostilis imperio nostro fuit. haussit
enī p̄posito et votis suis conuenientem imaginem. Esti:
mauit missum sibi ab ioue mortali specie excelsiore iu:
uenem. inuadende italie duce. Cuius monitu primo
uestigio nullam in partē secutis oculis. mox humani in
ingenij prona voluntate vetita scrutandi pene respiciēs
animaduertit immense magnitudinis serpentem. concu:
tato impetu omne quicquid obuiū fuerat p̄terentem.
postq; eam magno cum celi fragore erumpentes nimbos
licemq; caliginosis inuolutam tenebris attonitus. de:
inde quid nā esset monstri et quid portenderet interroga
uit. Hic dux. italie vides iquit vastitatē. p̄de qd vides
sile. et cetera tacitis p̄mitte factis.

Quam bene macedonie rex alexander p̄ quietem visa imagine
p̄monitus erat. vt vite sue esset custos diligentior. si cū
cauēdi etiā piculi cōsilio fortūa istruē voluisset. Nāq;
cassandri pestiferam sibi dexteram sompniō prius cogno
uit. quā exitu sensit. Existimauit enī ab illo se interfici:
cum eum nunquā vidisset. Interposito deinde tempore
postquā in conspectum venit nocturni metus patefacta
imagine vt anti patris filium esse cognouit. adiecto ver:
su greco qui fidem sompniōrū eleuat. Preparati iam
aduersus caput suū beneficij. quo occidisse cassandri ma
nu creditur suspiciōnem non retulit.

Lon:
ge indulgentius di; in poeta simonide cuius salutarem
inter quietem āmonitionem consilij firmitate robora
runt. Is enī cum ad litus nauem appulisset et inhumatū

q̄ corpus iacens sepulture mandasset; ^{regi} amonitus ab eo
ne primo die nauigaret; in terra remansit. ^{pari} Qui inde
soluerant fluctibus et pcellis in conspectu eius obruti
sunt. Ipse letatus est quod vitā suam sompno quam
naui credere maluisset. Memor autem beneficij elegan-
tissimo carmine eternitati consecrauit; melius illi et di-
uturnius in animis hominū sepulchrum constituens; q̄
in desertis et ignotis harenis struxerat. **E**fficax
et illa quietis imago que cresi regis animum maximo
p̄us metu; deinde etiā dolore confecit. Nā e duobus fi-
lijs. & ingenti agilitate et corporis dotibus p̄stanciorē
imperijq̄ successioni destinātū atim estimant ferro si-
bi ereptū. Itaq̄ quicquid ad euitandū ^{denunciante} cla-
dis acerbitem p̄timebat; nulla ex parte patria cura ces-
savit auertere. Solitus erat iuuenis ad bella gerenda
mitti; domi retentus est. Habebat armamētarium om-
nis generis teloy copia refertū. Id quoq̄ ad moueri ius-
sit. gladio cinctis comitibus utebat; vetiti sunt p̄ius ac-
cedere. **N**ecessitas tamē aditū luctui dedit. Cum enim
ingentis magnitudinis aper olimpi montis culta cre-
bra cum ^{agricultum} strage vastaret; inusitatoq̄ malo re-
gium imploratū esset auxilium; filius a patre extorsit.
vt ad eū opprimendum mitteret; eo quidem facilius q̄ nō
dentis sed ferri seuiā in metu reponerat. Verū dū acri
studio interficiendi suem omnes sūt itēt; p̄timax casus
imminētis violencie lanceā petende fere gracia missam
in eum detorsit. & quidem eam potissimū dexterā nefa-
rie cedis crimine uoluit aspergi; cui tutela filij a patre
mandata erat; quanq̄ cresus impudentis homicidij san-
guine violatā hospitaes verit̄ deos supplicem sacrificio
exp̄iauerat. **M**e cirrus quidem superior inuic-
te fatorū necessitatis paruulū argumentū est. Cuius or-
tus ad imperium tocius asie spectantis. maternus au-
astiages dijs; p̄nuncios sompni; frustra discurrere

In die 21. Julij 1788. p̄. 21. 22.

Sept. 17. 1788. p̄. 21.

comptauit. Mandanen filiam suā quod inquiete viderat,
vzina eius omnes afraticas gentes in undasse non me:
dorū excellentissimo ne in eius familiā regni decus trās
ferec̄ sed p̄sarū modice fortune viro collocando: natūq;
cirū exponi iubendo. quia similiter quietis temporibus
existimauerat: genitāli parte mandanes natā uitam co
vsq; creuisse: donec cunctas dominationis sue partes ī
vmbaret. frustratus est enī seipse nepotis felicitatē cele
stium iudicio destinātā humanis consilijs impedire co
nando.

Inter priuatum autem habitū dionī
sio siracusano adhuc se continente / hīmera quedā non
obscuri generis femina inter quietem opinione sua celū
conscendit. atq; ibidē deorū omniū lustratis sedib; anim
aduertit p̄ualentem virū flauū coloris. lentiginosi oris.
ferreis cathenis vinctū. iouis soleo pedibusq; subiectū.
Interrogatoq; iuvene quo considerandi celi duce fuerat
vsa / quis nā esset / audiit illum sicīlie atq; italie dirum
esse fatū. solutumq; vinculis multis vrbibus exicio futu
rū. Quod sompniū postero die sermone vulgauit.

Postquā deinde dionisiū inimica siracusanū libertati
capitibusq; insoncium infesta fortuna / celesti custodia li
beratū velut fulmen aliquot ocio ac tranquillitati īiecit
hīmera eorū menia inter effusam ad officium et specta
culū eius turbā intrantem / vt asperit / hunc esse quē in
quiete viderat vociferata est. Id cognitū tirāno curam
collēde mulieris dedit.

Tucioris sōpni mater eius
idem dionisiū que cū eum vtero conceptū haberet / parere
visa est satiriscū consultoq; p̄digiorū īterp̄te clarissimū
ac potentissimū gray sanguinis futurū certo cū euentu
cognouit.

At carthaginensium dux auulcar cū
obsideret siracusas / īter sompniū exaudisse vocem cre
didit: nunciantem futurū: vt p̄ximo die in ea vrbē cena
ret. letus igit̄ p̄inde ac diuinitus p̄missa victoria / exer
citū pugne comparabat. In quo inter siculos & penos

orta dissensione castris eius siracusani subita irruptione
obpressis. ipsū inter menia sua victū pertraxerunt. Ita
magis spe quā sompniō deceptus cenauit. siraculis cap
tius nō vt animo presūperat victor. **A**lcibi
ades quoq; miserabilem exitum suum hac fallaci noctur
na visione speculatus est. Quo enī pallio sue amice dor
miens opertū se viderat. interfectus et insepultus iacens
contectus est. **P**roximū sompniū et si pau
lo est longius propter nimiam tamē euidentiam ne omittat
impetrat. Duo familiares archades iter vna facientes
megarā venerunt. quorum alter se ad hospitem contu
lit. alter in tabernam meritoriam diuertit. Is qui in hos
picio erat vidit in sompnis comitem suū orantem. vt si
bi cauponis insidijs circūuento subueniret. **P**osse enī
celeri eius accursu se imminenti periculo subtrahi. Quo
uiso excitatus. psiluit: tabernāq; in qua is diuersabat
petere conatus est. pestifero deinde fato eius humanissi
mum propositū tanquam superuacuum dāpnauit: et lec
tū et sompnū repetit. Tunc ei idem saucius oblat. ob
secrauit. vt quoniā vite sue auxilium ferre neglexisset.
neci saltem vlcionem non negaret. **C**orpus enī suum a
caupone trucidatū cū maximo plaustro ferri ad portam
stercore coopertū. Tam constantibus familiaris precibus
compulsus. protinus ad portā cucurrit: et plaustrū qd
in quiete demonstratū erat comprehendit: cauponemq; ad
capitale supplicium pduxit.

Capitulum sextum de miraculis

Multa etiā interdum et vigilantibus acciderunt.
pinde ac tenebrarum sompnijq; nube inuoluta.
Que quia vnde manauerint aut qua racōe cōstiterint.
dimoscere arduū est. merito miracula vocent. **Q**uorū
ē magno aceruo in primis illud occurrit. **C**um
apud lacū regillū paulus postumus dictator. et tuscula
norum dux manilius octaviu smagnis viribus inter se

p. 101

concurrerent, ac neutra acies aliquādiu pedem referret,
castor et pollux rōanoy p̄ciū ppungnatores uisi; hosti:
les copias penitus fuderunt. **I**tem bello mace:
do nico. p. vatinius reatine p̄fecture vir noctu urbem pe:
tens, existimauit duos iuuenes excellentis forme albīs
equis residētes obuios sibi factos nunciare, die qui p̄e:
terierat persā regem a paulo captū. **Q**uod cum sena:
tui iudicasset, tanquā maiestatis eius et amplitudinis
vano sermone contempto in carcerem coniectus. postq̄
pauli litteris illo die psam captū apparuit, et custodia li:
beratus, et insuper agro & vacatione donatus est.

Castorem vero et pollucem et iā illo tempore p̄
imperio populi romani excubuisse cognitū est, quo ap̄
lacum uiturne uisi suū equorumq; sudorem ablucētes
uisi sunt. iuncta fonti edes eorū nullius hominū manu
referata patuit. **S**ed ut ceterorū quoq; deorum p̄
pensū huic vrbī numen exequamur. triēnio continuo
vexata pestilencia ciuitas nostra, cū finem tanti et tam
diutini mali neq; diuina misericordia neq; hūano aux:
ilio imponi videret, cura sacerdotū inspectis sibillinis li:
bris animaduertit, non aliter pristinā recuperari salu:
britatem posse, quā si ab epidauro esculapius esset ac:
cersitus. Itaq; eo legatis missis, vnicā fatalis remedij
opem auctoritate sua que iā in terris erat āplissima im:
petraturam se credidit. neq; eā opinio decepit. Dari
nanq; studio petītū ac p̄missum est p̄sidium. **E** vesti:
gioq; epidauri romanorum legatos in templū esculapij
quod ab eorū vrbē quinq; milib; passuum distat p̄ductos,
vt quicquid inde salubre patrie laturus se existimassent,
pro suo iure sumerēt, benignissime iuitauerunt. **Q**uo:
rum tā p̄mptam indulgenciam numen ipsius dei subse:
cutū, verba mortalium celesti obsequio comp̄bauit. **S**i:
quidem is anguis quem epidauri raro sed nunquā sine
magno ipsoꝝ bono uisum in modum esculapij venerati

fuerunt per vrbis celeberrimas partes nutibus oculis & leui tractu labi cepit. Triduoq; inter religiosam omnium admirationem conspectus, haud dubia pre se appetite clarioris sedis alacritatem ferens ad triremem romanam perrexit. **P**auentibusq; inusitato spectaculo nautis, eo conscendit, vbi quinti bozoni legati tabernaculum erat: in quem multiplicem orbem, per summam quietem est conuolutus. **T**um legati p inde atq; exoptate rei copotes, expleta graciaru actione, cultuq; anguis a peritis excepto, leti inde soluerunt, ac prosperam emens navigationem, postquam ancium appulerunt, anguis qui vbiq; in nauigio remanserat prolapsus, in vestibulo edis esculapii mirro frequentibus ramis diffuse superminentem excelsae altitudinis palmam circūdedit, & perq; tres dies positus quibus vesci solebat, non sine magno metu legatorum, ne inde in triremem reuerti nollet, ancienis templi hospicio vsus, vbi se nostre ad vehendum restituit, atq; in ripam tiberis egressis legatis in insulam vbi templum dicatum est transfatauit, aduentuq; suo tempestatem cui remedio questus erat dispulit. **N**ec minus voluntarius in urbem nostram iunonis transitus. **C**aptis a furio canullo veis milites iussu imperatoris simulachrum iunonis monete quod ibi praecipua religione cultum erat, in urbem transfaturi, sede sua mouere conabantur. **Q**uorum ex uno per totum interrogata dea, an romam migrare vellet, velle se respondit, hac voce audita, iustus in admirationem versus est. **J**amq; non simulachrum, sed ipsam e celo iunonem petitam, portare se credentes, leti in ea parte montis aeterni in qua nunc templum eius cernimus collocauerunt. **F**ortune etiam muliebri simulachrum quod est latina via ad quartum miliarium, eo tempore cum ede sua consecratum quo curiolanum ab excidio vrbis materno preces repulerunt, non semel sed bis locutum constitit prius his verbis. **R**ite me matrone vidistis, riteq; dedicastis.

*in magis populo adpud
recepto in his q. regim
bus q. vobis. dicit. vobis
vobis in p. p. p. p.*

Valero autem publicole consuli qui post exacer-
tos reges bellū cum vehientibus et e truscis gessit illis
tarquinio pristinū imperiū restituere / romanis nup-
partā libertatem retinere cupientibus / etruscis et tarq-
nio ī cornu dextero plio superioribus / tantus subito ter-
ror incessit / vt non solū victores ipsi pfugerent / s; eciā
pauoris sui consortes secū vehientes traderent. Cuius rei
p argumento miraculū addicē / īgens repente vox e pxi-
ma silua arsia que ore siluanī in hunc pene modū missa
tradiē / vno pl^o e trusca cadēt . rōan^o exercit^o victor abi-
bit. Miram fidem dicti / digesta munero cadauera exhi-
buere .

in vobis q. p. p. p. p.

Quid martis auxilium quo victoriā
romanozū adiuuit / nōne memoria celebrandū est / Cū
brucij atq; lucani odio incitatissimo maximisq; viribus
thurine vrbis peterēt exiciū / ac p̄cipuo studio ei^o incolu-
mitatem . **S** . fabricius lusciiuius consul ptegeret / resq;
ancipiti euentu collatis vnum in locum vtriusq; partis
copijs gereret / non audentibus romanis plium ingre-
di / eximie magnitudinis iuuenis primū eos hortari ad
capescedā fortitudinem cepit / Deinde vbi eos tardiores
animaduertit / arreptis scalis per mediā hostium aciem
ad cōtraria castra euasit . et admotis scalis vallū cōscēdit /
inde voce ingenti clamitans factū victorie gradūret nos-
tros ad aliena castra capiēda / & lucanios bruciosq; ad
sua defendenda illuc traxit / vbi conserti biduo certamine
terrebant . Sed idem in pulsu armorū suozū prostratos
hostes iugilandos capiendosq; romanis tradidit . Vi-
ginti enī milia cesa / quinq; cū stacio statilio duce vtri-
usq; gentis / & tribus atq; viginti militaribus signis
capta sunt . Postero die cū consul inter honorandos q;
rū strenua opera fuerat vsus / vallarem coronā ei se ser-
uare dixisset / a quo castra erant obpressa / nec inueniret
qui id premiū peteret / cognitū pariter atq; creditum est
martem patrem tunc populo suo affuisse . Inter cetera

huiusce rei manifesta indicia ⁊ galea quoq; duabus di-
stinctis pinnis qua celeste caput tectū fuerat ⁊ argumen-
tū prebuit. Itaq; fabricij edicto supplicatio marti est ha-
bita ⁊ et a laureatis militibus magna cū animorum leti-
cia oblatis auxiliij testimonium est redditum.

Referam nūc quod suo seculo cognitū man-
uit ad posteros: penetrales deos enca troia aduectos la-
uini collocasse: inde ab ascanio filio eius albam quā ipse
condiderat translatos pristinū sacrarium repetisse: ⁊
quia id humana manu factū existimari poterat ⁊ rela-
tos albam voluntatem suā altero transitu significasse.
Nec me preterit de motu ⁊ voce deorum immortalium
humanis oculis auribusq; pcepto quā ancipiti opiniōe
estimacio verset. Sed quia non noua dicuntur sed tradita
repetuntur fidem auctores vendicent. Nostrū sit inditis
litterarū monumentis consecrata p inde ac vana non
refugisse. facta mencione vrbis e qua primordia ciuitas
nra traxit. **D**iu⁹ iuli⁹ enee fausta ples eius se
nobis offert: **Q**uem. **S.** cassius nunquā sine pfaciōe
publici parricidij nominandus cū acie philippeni arde-
tissimo animo prestaret ⁊ vidit humano habitu angusti-
orem purpureo plaudamento amictū: minaci vultu ⁊
conciatō equo in se impetū facientem. Quo aspectu p
territus tergū hosti dedit: voce illa prius emissa. **Q**uid
amplius agam: si occidisse paz est? **N**on occideras tu.
qđ enī cassi cesarem? **N**eq; enim vlla extingui diuinitas
potest: sed mortali adhuc corpore vtentem violando me-
ruisti: vt tā infestum haberes deū. **J**am quod. **L**
lentulus litus p nauigans ī quo. **S**n. pompei magni p
fidia ptolomei regis interempti corpus conscise scaphe
lignis conburebat ⁊ ignarus casus eius cū ipsi fortune
erubescendum rogū vidisset cōmilitonibus dixit. qui sci-
mus an hac flāma. **S**n. pompeius creniet. diuinit⁹ mis-
se vocis miraculū est. atq; hoc quidem hominis qđ casu.

Illud tantum nō ore ipsius appollinis editū quo appij
in teritū veridica pbitice vaticinationis fides pcurrit.

In bello civili quo se • **En** • pompeius a cesaris
concordia pestifero sibi nec rei publice utili consilio ab-
ruperat / euentum grauissimi motus explorare cupiens /
viribus imperij ^{quod pueri uocant} nāq; acacie perat / antistitem delphice
cortine in intimā sacri specus partem descēdere coegit.
Vnde ut certe consulentibus sortes petunt: ita nimius
diuini spiritus haustus reddentibus pestifer extitit. Igi-
tur impulsu capri numinis instincta virgo / horrendo so-
no vocis appio inter obscuras verborū ābages fata ceci-
nit. Nihil enī inquit ad te hoc romane bellum • euboe
cellam obtinebis. At is rat⁹ consilijs se appollinis mo-
neri ne illi discrimini interesset / in eā regionem secessit
que inter ramunta nobilem attici soli partem / caristū
q; calcidico freto vicinā interiacens coele euboe • nomen
obtinet. vbi ante pharsalicū certamē morbo consumpt⁹
predictū a deo locum sepultura possedit.

Dos
sunt et illa miraculorū loco accipi / quod de usto sacrario
salioz nihil in eo preter lituū romuli integrum reptum
est / quod serui tullii statua cū edes fortune flagrasset / i
uiolata permansit. **q** • **Q** • claudie statua in vestibulo
templi matris deū posita / bis ea ede incendio consump-
ta / prius natica primo scipione et • **L** • boestia item • **M** •
scriulio lucio lamia consule in sua basi flaminis intae-
ta stetit.

Aliquid ammiracionis ciuitati nre
atiliy eciā amole rokus attulit / qui et a medicis et a do-
mesticis mortuus creditus / cū aliquādiu humi iacuis-
set elatus / postquā corpus eius ignis corripuit / viuere
se pelamauit / auxiliūq; pedagogi sui / nā is solus ibi
remanserat / inuocauit / sed iā flaminis circūdatus fato
subtrahi non potuit. **L** • quoq; lamie pretorio
viro / eque vocem fuisse sup rogū constitit. **Q**ue minus
admirabilia pheretris pamphili casus facit / quem plato

in medio amole rokus
et apollinis deo sacro
216

(100)

scribit: inter eos qui in acie ceciderant decem diebus iacuisse: biduoque postquam inde sublatus esset rogo impostum reuixisse: ac mira quaedam tempore mortis uisarrasse.

Et quoniam ad externa transgressi sumus: quidam athenis vir eruditissimus: cum idum lapidis capite excepisset: cetera omnia tenacissima memoria retinens: litterarum tantummodo quibus precipue insruerat oblitus est. Dirum malignumque uulnus in animo percussit: quasi de industria scrutatis se sibus: in eum potissimum quo maxime letabatur et acerbitate nocendi erupit: singularem doctrinam hominis pleno inuidie funere efferendo. Cui si talibus studiis perfrui fas non erat: utilius aliquanto fuit ad illa aditum non impetrasse: quam eadem percepta condulcedine caruisse.

Miserabilior tamen sequentis casus narratio. Nausimenis enim atheniensis uxor: cum filij ac filie sue stupro interuenisset: inopinati monstri percussa conspectu: et in presens tempus ad indignandum: et in posterum ad loquendum obmutuit. Illi nefarium concubitum uoluntaria morte pensarunt. Hoc modo fortuna senies uocem: his uitam ademit: illi propicia donat.

Aegles samius athleta mutus cum ei uictorie quam adeptus erat titulum et premium eripere indignatione accensus uocalis euasit.

Gorgie quoque epiroce fortis et dardari uiri origo: quod in funere matris sue utero elapsus: inopinato uagitu suo lectum feretes consistere coegit: nouum spectaculum patrie prebuit: non tamen ex ipso genitricis rogo lucem et cunas assecutus. Eodem enim momento temporis altera iam fato functa perit: alter ante elatus quam natus est.

Diuine fortune uulnus phedro iasoni exitu eius cupidus intulit. Nam cum inter insidias gladio eum percussisset: uomicam que a nullo medicorum sanari poterat: ita rupit: ut hominem pestifero malo liberaret.

Eque dijs immortalibus acceptus limonides: cuius salus ab imminente officio defensa: ruine quoque sub

*non pro se uictoriae uocem
et premium eripere indignatione
accensus uocalis euasit
in postea uisum est quod
phedro iasonem percussisset
et quod iasonem percussisset
et quod iasonem percussisset*

limonides appellatur

tracta est. Cenanti enī apud scopā in crannonā quod ē
in thessalia opidū nunciatū est duos iuvenes ad ianuā
venisse: magnopere rogantes vt ad eos continuo prodī-
ret. Ad quos egressus neminem repperit ibi. Ceterū eo
momento temporis tridinium in quo scopas epulabat.
collapsū et ipsū et omnes et conuinas oppressit. Quid
hac felicitate locupletius. quā nec mare nec terra seuiēs
extinguere valuit. **N**on inuitus huic subnec-
to daphamiten: ne quis ignorat quātū interfuerit cecinisse
deorū laudes et numen obtractasse. Hic cū eius studij
esset. cui⁹ professores sophiste vocant. inepte et morda-
cis opinacionis apollinem delphis irridendi causa cōsu-
luit. an equū invenire posset: cū omnino nullū habuisset.
Cuius ex oraculo reddita vox est. numenturū equū. s;
vt eo perturbatus periret. Inde cū iocabundus quasi de-
lusa sacrarū sozcium fide reuertēt. incidit in regem at-
talū. sepenumero a se contumeliosis dictis absentem la-
cessitū. cuiusq; iussu saxo cui nomen erat equi p̄cipitatus
ad deos vsq; cauillandos deicientis anime iusta supplicia
pependit. **E**odem miraculo macedonum rex
philippus est monitus. vt aut quadrige violencia salu-
tem suā custodiret. Toto regno disiungi currus iussit.
eūq; locū qui in boecia quadriga vocatur semper vitauit.
Nec tamen denunciatū periculi genus effugit. Nam
pansanias in capulo gladij quo eū occidit quadrigā ha-
buit celatam. **Q**ue tā p̄tinax necessitas in pa-
tre. filio alexandro consimilis apparuit. Siquidem cal-
lanus indus sua sponte se ardenti rogo supiecturus. in-
terpellatus ab eo et quid aut mandaret aut dicere vellet.
breui te inquit videbo. Nec id sine causa. quia volūta-
rum eius e vita excessū rabida mors alexandri subsequen-
ta est. **R**egios interitus magnitudine miracu-
li remigis casus equat. quem in aere iter tirioꝝ sentinā
hauriencium cū e nauī fluctus abieciisset et altero latere

repercussū contrarius fluctus in nauem retulit. Itaqz
miseri simul ac felicis conploracioni p̄mixta fuit gratu
lacio .

¶ Quid illa nōne ludibria nature in cor
poribus humanis fuisse credenda sunt: tollerabilia quidē
quia senicia caruerunt . ceterū et ipsa miraculis adnu
meranda . Nam et pransie regis luthinie filius eodem
nomine quo pater p̄ superiore ordine dencium vnū os
equaliter extentū habuit . Nec ad speciem deforme neqz
ad vsū vlla ex parte ī cōmodū

¶ Diuidatis vero re
gis filia dripetine laudice regina nata duplici ordine dē
cum deformi admodū comes fuge patris a pompeio de
uicta fuit

¶ Ne illius quidē parue āmiracionis ocu
li quem constat tā certa acie luminū vsū esse vt a lili
beo portu carthaginensium egredientes classes ituetur .

¶ Oculis eius āmirabili⁹ aristomenis sinefeni cor. qd
athenienses ob eximā calliditatem exectū pilis refertum
inuenerunt: cū eū aliquociens captū et astucia elapsū ce
pissent .

¶ Et poeta antipater sidonius omnibus an
nis vno tantūmodo die quo genitus erat febrī implica
bat . Cūqz ad vltimā etatem pvenisset . natali suo cer
to illo circuitu morbi consūpt⁹ est

¶ Hoc loco apte
referunt polistracus et hippoclides philosophi eodē die
nati eiusdem p̄ceptoris epicuri sectā secuti . patrimonij
eciā possidendi . alendeqz scole cōmunionē conuincti eodē
qz momento temporis vltima senectute extincti .

¶ Tam
equalem fortune pariter atqz amicitie societatem q̄s ve
ro ipsius celestis concordie sumū genitā nutritā et finitā

¶ Quapropter hec potissimū aut in liberis potissi
mi regis . aut in rege clarissimo . aut in vate ingenij flo
rentis . aut in viris eruditissimis . aut in homine sortis
ignote ne ipsa quidem omnis bone maleqz materie fe
cunda artifex rationem rerū natura reddiderit . Non
magis quā qui ita siluestres capreas crete genitas tan
to pere dilexit . quas sagittis confixas ad salutare auxi

*Quoniam inuenitur fuit et lili
beo quia lilius vltimus huius
est et Pompeio filius*

Diap. lat. 8. d. 10.

